

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 173

SPRAWOZDANIE

KOMISJI KULTURY I ŚRODKÓW PRZEKAZU

**o poselskim projekcie uchwały w 100. rocznicę
wydania pierwszego numeru „Wiadomości
Literackich” (druk nr 157)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu skierował w dniu 15 stycznia 2024 r. powyższy projekt uchwały do Komisji Kultury i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 24 stycznia 2024 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 24 stycznia 2024 r.

Sprawozdawca

Przewodniczący Komisji

(-) Paulina Matysiak

(-) Bogdan Zdrojewski

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie upamiętnienia 100. rocznicy wydania pierwszego numeru
„Wiadomości Literackich”

6 stycznia 1924 roku wydano pierwszy numer „Wiadomości Literackich” – utworzonego i redagowanego przez Mieczysława Grydzewskiego tygodnika, który zapisał się na kartach historii polskiej literatury. Na jego łamach publikowali najważniejsi przedstawiciele życia społeczno-kulturalnego II Rzeczypospolitej, osoby, które należą do panteonu twórczości dwudziestolecia międzywojennego. Dla „Wiadomości Literackich” pisali między innymi: Zofią Nałkowska, Maria Dąbrowska, Kazimierz Wierzyński, Jan Lechoń, Julian Tuwim, Jarosław Iwaszkiewicz, Tadeusz Boy-Żeleński, Jan Brzechwa, Antoni Słonimski, Marian Hemar czy Maria Pawlikowska-Jasnorzewska. Na stronach tego czasopisma debiutował Bruno Schulz. Z tym tygodnikiem byli szczególnie związani przedstawiciele grupy Skamander. Pismo miało charakter liberalny, niemniej nie istniała z góry ustalona linia redakcyjna, dlatego stanowiło ono miejsce prezentowania różnorodnych poglądów, a także zażartych polemik i wymiany opinii.

Wbrew pozorom „Wiadomości Literackie” nie były poświęcone wyłącznie literaturze. Pojawiały się tam również teksty poruszające kwestie związane z innymi dziedzinami sztuki, a w wydawanych dodatkach tematycznych nie stroniono od spraw obyczajowych, naukowych i prawniczych. Założenia twórców tygodnika najlepiej oddaje wstęp od redakcji, który 100 lat temu ukazał się w pierwszym numerze „Wiadomości Literackich”:

„Pismo nasze stawia sobie przede wszystkim cele informacyjne. Pragnie przyczynić się w miarę sił i możliwości do nawiązania zerwanego od dawna kontaktu ze sztuką i kulturą europejską. [...] Nie reprezentuje żadnej szkoły estetycznej. Nie walczy o tę czy inną doktrynę. Nie broni i nie chce żadnych dogmatów, krępujących swobodę twórczości. Dlatego proklamuje hasła poszanowania i czci dla każdego sposobu i dla każdego objawu uczciwej pracy w imię sztuki. Ale [...] przyrzeka nieustępliwość i bezwzględność w przełamywaniu wszelkiego rodzaju wstecznictwa, kłamstwa, obłudy, fałszerstwa – społecznego zarówno jak artystycznego”.

W „Wiadomościach Literackich” można było znaleźć artykuły o różnorodnej formie – od wysublimowanych tekstów teoretycznych po reportaże, felietony czy anegdoty. Czasopismo nadawało ton ówczesnej krytyce artystycznej oraz dyskusji na tematy społeczno-polityczne. Siła oddziaływania tygodnika, mimo że nie charakteryzował się wysokim nakładem, była ogromna, gdyż po „Wiadomości Literackie” sięgały najważniejsze osoby ze świata polityki i kultury II Rzeczypospolitej. Pismo starało się łączyć ze sobą cechy publikacji ambitnej i popularnej.

Kontynuacją „Wiadomości Literackich” były, wydawane na uchodźstwie, od 1940 roku „Wiadomości Polskie, Polityczne i Literackie”, a od 1946 roku „Wiadomości”, redagowane nadal przez Mieczysława Grydzewskiego. „Wiadomości” integrowały wówczas polskich emigracyjnych poetów i pisarzy oraz stały się ośrodkiem niezłomnego dążenia do odzyskania przez Polskę niepodległości.

Wpływ tygodnika na polską kulturę jest niebagatelny i zasługuje na szczególne wyróżnienie. Dlatego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej pragnie upamiętnić 100. rocznicę wydania pierwszego numeru „Wiadomości Literackich”, na łamach których opisano najważniejsze zjawiska i poglądy charakterystyczne dla tego okresu literackiego, kulturalnego i społecznego.